5
Vragenuur: Vragen Bosman

Vragen van het lid Bosman aan de minister voor Wonen en Rijksdienst, bij afwezigheid van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, over **het bericht dat Sint-Maarten de lening aan Nederland niet op tijd heeft terugbetaald en hiervoor beloond wordt**.

De heer **Bosman** (VVD):
Voorzitter. Sinds 10 oktober 2010 hebben we de consensus Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten waarmee regels worden gemaakt ten aanzien van de verplichtingen van financieel beheer, begrotingsverantwoordelijkheid en uitgavenverantwoording. Deze regels zijn glashelder. Consensus betekent ook dat alle landen, Curaçao, Sint-Maarten en Nederland, het gezamenlijk eens zijn met die rijkswet.

Ik moet zeggen dat Curaçao grote stappen heeft gezet ten aanzien van de verbetering van de financiële problemen die er waren onder de regering-Schotte. Er moest toen een aanwijzing aan te pas komen om de financiën op orde te krijgen en die gaan de goede kant op. Op Sint-Maarten is het een heel ander verhaal. Er is bijna geen begroting tijdig ingeleverd dan wel voorzien van een directe goedkeuring van het College financieel toezicht. Sterker nog, Sint-Maarten heeft op 5 september 2015 een aanwijzing gehad. Heeft Sint-Maarten daar iets mee gedaan? Nee. De begroting voor 2016 voldoet niet aan de eisen. Met al deze zaken bij elkaar is het volgens de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten niet mogelijk voor Sint-Maarten om geld te lenen. Nu blijkt de liquiditeitspositie van Sint-Maarten dusdanig slecht dat er zonder lening grote problemen ontstaan. De minister schreef dat er sprake is van een "technisch default"-situatie. Wat houdt die in? En wat zijn de gevolgen voor Nederland?

De aflossingsdatum van een lening kun je zien aankomen. Waarom is er niet meer nadruk gelegd op het op orde hebben van het financieel beheer, zodat Sint-Maarten gewoon kan voldoen aan de eisen van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten? Hoeveel leningen komen er de komende jaren nog voor herfinanciering in aanmerking?

Tot slot. Waarom is er gelijk een lening voor zeven jaar afgesloten? Waarom gebeurt dat niet per jaar? Het is per slot van rekening een prima stok achter de deur om de financiële zaak op orde te krijgen.

Minister **Blok**:
Voorzitter. De heer Bosman vroeg naar de gang van zaken rond de lening aan Sint-Maarten. De Kamer is op 14 oktober per brief geïnformeerd over die gang van zaken. De lening die per 1 oktober verviel, was volgens de planning van het eiland Sint-Maarten te vervangen door een nieuwe lening. Op 18 augustus ontving ik het advies van het College financieel toezicht om een nieuwe lening toe te staan. Kort daarna kreeg ik een advies van het College financieel toezicht over de stand van zaken met betrekking tot de begroting van Sint-Maarten en daaruit bleek dat de regering van Sint-Maarten niet voldeed aan de aanwijzing. Dat was voor mij de reden om in overleg te gaan met het Cft over de vraag of het wel verstandig is om een nieuwe lening te verstrekken. Ik ben het eens met de heer Bosman dat iedereen in het Koninkrijk zich aan de afspraken moet houden. We zijn ook in overleg gegaan met Sint-Maarten. We hebben erop gewezen dat het vreemd is om aan de ene kant ervan uit te gaan dat er een nieuwe lening komt, terwijl er aan de andere kant nog niet is voldaan aan de aanwijzing rond de begroting.

We zijn natuurlijk ook ingegaan op de consequenties van het niet verstrekken van een nieuwe lening. Het helemaal niet verstrekken van een nieuwe lening zou leiden tot grote financiële problemen. Dat is de "default"-situatie waarnaar de heer Bosman vroeg en dat is naar mijn overtuiging in het belang van niemand. Het zou echter ook niet passend zijn om zomaar een nieuwe lening te verstrekken. Vandaar dat we berekend hebben in welk tempo de bestaande lening afgelost kan worden. We hebben daarbij ook rekening gehouden met de begrotingsnormen die we in de aanwijzing hebben vastgelegd. Dat heeft ertoe geleid dat we Sint-Maarten een aflossingsschema van de bestaande lening hebben aangeboden in plaats van een nieuwe lening. Het gaat om een aflossing in zeven jaar. In de eerste twee jaar wordt er niet afgelost, maar vanaf 2019 wel. Er wordt ook een hogere rente gehanteerd, waarmee we aangeven dat dit eigenlijk niet is zoals het hoort. We bieden Sint-Maarten daarmee wel de mogelijkheid om af te lossen in een tempo waarin dat financieel mogelijk is, maar we laten deze gebeurtenis ook niet geruisloos voorbijgaan.

De heer **Bosman** (VVD):
Dat snap ik. Ik ben ook blij dat er proactief wordt opgetreden. Ik ben wel heel benieuwd wat de consequentie van zo'n "technisch default" zou kunnen zijn voor Nederland. Wat houdt dat in? Wat gebeurt er met Sint-Maarten? Heeft het consequenties voor Nederland? Waar blijkt dat uit? En wat zijn de gevolgen?

Sint-Maarten is niet alleen traag met het uitvoeren van de andere afspraken ter verbetering van het financieel beheer, maar ook wat betreft good governance. Zo blijkt de integriteitskamer nog niet ingevuld te zijn. Waarom krijgt Sint-Maarten de ruimte om niet te voldoen aan de gestelde eisen?

Ook de gevangenis op Sint-Maarten blijft een punt van grote zorg. Op 21 september van dit jaar zei de Raad voor de rechtshandhaving dat de situatie in de Point Blanchegevangenis op Sint-Maarten nog nooit zo zorgelijk is geweest. Dankzij de VVD is daar nog steeds een programma van aanpak van kracht om ervoor te zorgen dat er verbeteringen komen. Is er sprake van structurele tegenwerking van Sint-Maarten ten aanzien van de verbeterpunten? Welke verklaring heeft Sint-Maarten hiervoor? Waarom is er niet meer druk gezet om orde op zaken te stellen?

Er is nu zes jaar lang sprake van een probleem op Sint-Maarten. Hoeveel tijd krijgt de regering van Sint-Maarten nog om orde op zaken te stellen?

Minister **Blok**:
De heer Bosman stelt mij een heel groot aantal vragen. Ik stel voor dat ik de vragen over de gevangenis schriftelijk beantwoord, want die zijn echt van een heel ander karakter.

Ik kom op de vraag wat het zou betekenen als er sprake is van een default. Als een land in zijn algemeenheid zijn schulden niet meer kan betalen, heeft dat ernstige consequenties voor dat land. Het zal geen nieuwe financiering kunnen aantrekken waardoor een aantal uitgaven niet gedaan kan worden. De uitgaven die een land doet, hebben meestal betrekking op ambtenarensalarissen, pensioenuitkeringen en de politie. We kunnen niet garanderen dat die situatie zich niet zal voordoen, en de consequenties zijn ernstig, maar die situatie doet zich nu niet voor. We hebben er niet voor gekozen om te doen alsof er niets aan de hand was. We hebben de voorkeursoptie van Sint-Maarten om een nieuwe lening te verstrekken niet ingevuld. We hebben terugbetaling van de bestaande lening bedongen in schema's die verantwoord zijn. We berekenen ook een hogere boete. We kunnen in deze situatie dus echt niet zeggen dat Nederland de houding aanneemt alsof dit maar normaal is. De maatregelen zijn echter van een zodanige maatvoering dat ze uitvoerbaar zijn.

De heer **Bosman** (VVD):
Dan kom ik toch nog even terug op de technische default. Er wordt gezegd dat het heel slecht is voor een land als het niet kan voldoen aan de eisen. Maar we zitten in een koninkrijk. In het Statuut staat, volgens mij in artikel 36, dat wij onderling bijstand verlenen; dat is een verplichting. In hoeverre kan de minister aangeven dat bij een defaultsituatie dit nooit doorstroomt naar Nederland? Zit er dan een hek om de eilanden heen, zodat het nooit richting Nederland kan komen bij een technische default?

Minister **Blok**:
Een default is een zodanig ernstige situatie dat ik nu niet zomaar kan speculeren over de vraag wat Nederland dan wel of niet doet. Er kan een situatie ontstaan waarin basisvoorzieningen niet betaald kunnen worden. Ik schetste net dat bijvoorbeeld de politievoorzieningen of de pensioenen niet betaald zouden kunnen worden. De voorziening van water en levensmiddelen zou in het geding kunnen komen. Het lijkt mij niet zuiver om vooraf te zeggen: dan laten we dat maar zo. Het lijkt mij ook niet zuiver om vooraf te zeggen: dan zullen we altijd helpen. Ik denk dat we met de maatregelen rond de lening juist hebben aangegeven dat Nederland het echt niet zomaar laat passeren als gemaakte afspraken niet worden nagekomen. De manier waarop de aflossing nu wordt vormgegeven, is echt veel strenger, en door de hogere rente ook wel pijnlijker, dan de eerste wens van de regering van Sint-Maarten was. We kiezen echter ook een maatvoering die uitvoerbaar is. Dat zal steeds de handelswijze zijn.

De heer **Bosman** (VVD):
Dan is het interessant om te bekijken wanneer de volgende leningen vernieuwd gaan worden. Dat was mijn vraag. Ik kan me voorstellen dat dat niet meteen beschikbaar is. Het is wel een punt dat we het einde van die leningen aan zien komen. Iedere keer doen we bij Sint-Maarten alsof het een verrassing is als het daar niet op orde is. Uiteindelijk kunnen we, de volgende keer dat er toch weer een lening moet worden uitgegeven, aangeven dat het financieel beheer op orde moet zijn. We kunnen toewerken naar het moment. We kunnen gewoon afspraken maken met Sint-Maarten, mag ik aannemen. Wat is het tijdspad naar die volgende lening toe? Op die manier kunnen we ervoor zorgen dat de financiële zaken op orde zijn, zodat het land niet in een defaultsituatie dreigt te komen.

De **voorzitter**:
Een korte reactie van de minister.

Minister **Blok**:
Ik ben het met de heer Bosman eens dat je in je financiële beheer, ook langjarig, toe moet werken naar de aflossingsschema's van leningen. Ik ben graag bereid om een schriftelijk overzicht te geven van de uitstaande leningen en de vervaldata.

De heer **Van Raak** (SP):
Sint-Maarten is een klein land en een jong land. Ik kan me er dus alles bij voorstellen dat er in dat land soms dingen misgaan. Wat we echter zien is dat regeringen telkens — we hebben in korte tijd al veel regeringen gehad — afspraken niet nakomen, vooral afspraken over financiering, geld, terugbetalen, het geven en leveren van cijfers en het laten controleren van begrotingen. Nu komt er een nieuwe regering met de UP Party van Theo Heyliger. Heeft deze minister er enig vertrouwen in dat er nu wel de intentie zal zijn om eerlijk mee te werken met Nederland? Wat gaan we nou doen? Gaan we de komende vier jaar nou weer samenwerken met een regering die niet eens de intentie heeft om afspraken met Nederland na te komen?

Minister **Blok**:
De Nederlandse regering zal ook met de nieuwe regering afspraken maken die in het belang zijn van het Koninkrijk en vervolgens controleren dat die afspraken worden nagekomen. De gang van zaken rond de lening waar de heer Bosman net om vroeg illustreert dat we de boel niet zomaar op z'n beloop laten. Ik gaf aan dat het aanvankelijke advies was om een nieuwe lening te geven, maar dat ik op grond van het feit dat de aanwijzing niet goed werd nagekomen het initiatief heb genomen om niet zomaar een nieuwe lening te geven. Er worden dus wel degelijk maatregelen genomen en teugels aangehaald. Dat is altijd maatwerk. Als het gaat om gevangenissen of rechtshandhaving is dat weer een andere vraag dan als het gaat om financiën. Het is echter niet zo dat er een carte blanche is voor de regering van Sint-Maarten.

De **voorzitter**:
Dank u wel. Hiermee zijn we aan het eind gekomen van het mondelinge vragenuur. Als het goed is, gaan we nu de heer Van der Velde namens de PvdA beëdigen. Ik wacht nog even tot alle collega's aanwezig zijn voor de beëdiging.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.